

Rita GRINIENĖ
Baltijos aplinkos forumas

Meldinės nendrinukės Lietuvoje

Jų daugėja, pastangos ją saugoti – nemažėja

Mokslininkams apibendrinus šių metų meldinių nendrinukų gausos tyrimų duomenis paaiškėjo, kad jų šiemet padaugėjo. Gamtininkai suskaičiavo 240 giedančių meldinių nendrinukų patinų. Praėjusiais metais jų buvo 220. Nepaisant to, gamtininkai įsitikinę – siekiant išsaugoti rūšį nuo išlikimo, reikia dar įdėti nemažai pastangų.

„Natūraliai gamtoje yra įprasta, kad paukščių ar bet kokių gyvūnų populiacijos šiek tiek svyruoja kasmet. Tai pamažėja, tai padaugėja. Todėl norint įvertinti realią padėtį, reikia žiūrėti ilgalaikę tendenciją. Tai Lietuvoje ji tikrai džiuginanti. Jei prisiminsime, kad 2014 m. Lietuvoje buvo vos 50 giedančių patinų, o pastaraisiais metais populiacija stabiliai svyruoja apie 200, akivaizdu, kad gamtininkai ir ūkininkai kartu pasiekė puikių rezultatų. Vis tik, situacija kitose šalyse nėra tokia džiuginanti, todėl privalome tęsti darbus saugant šią rūšį“, – sako vienas iš meldinių nendrinukų apskaitas vykdžiusių mokslininkų, Tarptautinės meldinės nendrinukės apsaugos grupės narys dr. Žydrūnas Preikša.

Saugoma ir daug kitų rūšių

Mokslininkas atkreipia dėmesį, kad meldinė nendrinukė yra laikoma skėtine rūšimi. Tai reiškia, kad jei pelkėje gyvena šis paukštis – pavyko sukurti puikius namus ir daugeliui kitų rūšių. Gamtininkai vertina, kad tokiu būdu apsaugoma bent 16 kitų

Meldinė nendrinukė

Europos mastu saugotinių gamtos vertybių, pvz., paukščiai – didysis erelis rėksnys, stulgys, gričiuokas, švygžda, griezlė, balinė pelėda. O ką jau kalbėti apie kitas, dažnesnes rūšis, kurioms šlapios atviros vietos taip pat reikalingos.

Gausiau apgyvendino naujai atkurtas pelkės

Žydrūnas Preikša džiaugiasi, kad dar daugiau meldinių nendrinukų rinkosi naujai gamtininkų atkurtus šlapynių plotus Kliošių kraštovaizdžio draustinyje (Klaipėdos r.).

„Praktiškai jau po pirmų metų šienaujant naujas teritorijas šalia Dituvos sodų esančiose pelkėse, jose įsikūrė vienas-du pati-

nai. Šiemet dviejų apskaitų metu čia giedojo net 4-6 patinai. Gera matyti, kai paukščiai taip greitai apgyvendina naujas vietas. Tai reiškia, kad gamtininkai tikrai žino, kaip sukurti puikias sąlygas šiems paukščiams ir tai daro labai sėkmingai. Naujos buveinės reiškia daugiau stabilumo. Esant blogoms sąlygoms vienoje teritorijoje, paukščiai gali persikristi ir rinktis iš didesnio kiekio alternatyvių vietų“, – aiškina mokslininkas.

Pakeistos ūkininkavimo taisyklės dar labiau gerins situaciją

Meldinės nendrinukės apsauga jau daugiau nei dešimtmetį

besirūpinančio „Baltijos aplinkos forumo“ direktorius Žydrūnas Morkvėnas sako, kad praėjusiais metais atnaujintos taisyklės, kaip ūkininkauti meldines nendrinukes globojantiems ūkininkams, turėtų dar labiau pagerinti retųjų paukščių padėtį.

„Gamtos dėsniais sunku išsprauti biudžetines taisykles, todėl reikia nuolat stebėti, kaip numatyti reikalavimai ūkininkavimui realiai veikia gamtą. Sunkumas tame, kad

meldinės nendrinukės buveinės tarpusavyje skiriasi ir ūkininkauti jose reikia skirtingai. Tokius niuansus mes stebime, o paskui teikiame pasiūlymus, kaip reikėtų tobulinti taisykles“, – pasakoja Ž. Morkvėnas.

Pasak gamtininko, buvo pastebėta, kad anksčiau numatytas vėlyvas šienavimas neigiamai veikia tam tikras teritorijas Žuvinto biosferos rezervate – ilgainiui jos apželia nendremis, nes jos nepakankamai sualinamos. Todėl pagal naują tvarką, ten, kur einamaisiais metais mokslininkai neaptinka meldinių nendrinukų, šienavimo laikas paankstinamas. Ankstyvas šienavimas turėtų labiau silpninti nendres ir suda-

ryti dar geresnes sąlygas retiems paukščiams.

Dar kelia grėsmę rūšies išlikimui

Nepaisant pakankamai stabilios ir džiuginančios situacijos Lietuvoje, abiejų gamtininkų neramina tarptautinė rūšies padėtis.

Gamtosauginės pastangos Lenkijoje, Vokietijoje ir Lietuvoje, o taip pat ir Baltarusijoje (prieš prasidedant karui Ukrainoje), pagerino sąlygas paukščių buveinėse. Lenkijoje ir Lietuvoje pavyko sustabdyti staigų meldinių nendrinukų populiacijų mažėjimą, Baltarusijoje to iki galo nespėta padaryti dėl karo (jam prasidėjus buvo nutrauktos numatytos gamtosauginės veiklos), tačiau rūšies nykimas pristabdytas. Tuo tarpu Ukrainoje vyksta staigus rūšies nykimas, Vengrijoje 2011 m. staiga išnyko visa šių paukščių populiacija, o Vokietijos-Lenkijos pasienyje paukščių taip pat mažėja. Karas Ukrainoje labai apsunkina gamtosaugą, nes 75 proc. meldinių nendrinukų gyvena šio karo paveiktose Baltarusijoje ir Ukrainoje. Jam prasidėjus visas tiek tarptautinis, tiek nacionalinis finansavimas gamtosaugai Baltarusijoje buvo nutrauktas. Gamtininkai jau praneša apie sparčiai blogėjančią meldinių nendrinukų būklę šioje šalyje. Ukrainoje dalis teritorijų yra karo zonoje, trūksta finansavimo gamtosaugai.

„Esant tokiai nestabiliai padėčiai, būtina kuo greičiau kiek įmanoma labiau pagerinti rūšies būklę Europos Sąjungos teritorijoje esančiose šio paukščio buveinėse, o taip pat – dėti pastangas atkurti vienas svarbiausių pasaulyje šios rūšies buveinių Ukrainoje, esančių už karo zonos. Tiesiog būtina yra atkurti dar daugiau pelkių Lietuvoje“, – sako Ž. Morkvėnas.

Šuo šokolada suėdė

Rasa SKUNČIKIENĖ 2 000 eurų veterinarijos gydymo sąskaita už suėstus šokoladinius saldainius

Sveikata augintiniams gali sutrikti netikėtai lygiai taip pat, kaip ir žmonėms. Tai puikiai iliustruoja neseniai įvykęs draudžiamasis atvejis: suėdęs šokoladinių saldainių, airių seterių veislės šuo smarkiai sunegalavo ir jam reikėjo atlikti keletą gydymo procedūrų. Šeimnininkams šios veterinarijos paslaugos kainavo 2 000 eurų.

„Šokoladas šunims yra ne tik netinkamas, tačiau ir nuodingas, tad labai svarbu gyvūnus apsaugoti nuo šių mūsų pamėgtų skanėstų. Vos augintinio savininkas pastebi, kad šuo suėdė šokolado, būtina nedelsiant kreiptis į veterinarijos gydytoją skubios pagalbos. Specialistas, atsižvelgdamas į suėsto šokolado rūšį (tai pieninis ar juodasis), kiekį ir gyvūno svorį, apskaičiuos, ar keturkojis suėdė kenksmingą dozę, ir imsis visų reikalingų veiksmų. Jei šokolado buvo suėsta neseniai, pirmiausia bandoma sukelti vėmimą ir taip pašalinti intoksikacijos šaltinį iš organizmo, tačiau ne visuomet

pakanka tik tokių gydymo priemonių. Dažnu atveju prireikia gyvūną hospitalizuoti, gydymo trukmė gali būti įvairi“, – pabrėžia „Dr.Vet“ Lazdynų gyvūnų ligoninės vadovė Kristina Raulinaitė.

Pasak draudimo bendrovės „If“ turto produkto vadovo Tomo Sinkevičiaus, šiuo atveju šokolado suėdusiam airių seteriu simptomai pasireiškė po dviejų dienų. Prasidėjus vėmimui, šeimnininkai iš karto nuvežė gyvūną į veterinarijos kliniką. Keturkojui reikėjo pakartotinių vizitų 10 dienų laikotarpiu, kurių metu buvo atlikta rentgenografija su kontrastine medžiaga, diagnostinė laparotomija su anestezija – nustatytas sunkus pankreatitas, pilvaplėvės uždegimas, gastroenteritas, taip pat tęstas gydymas namuose, atliktos poodinės infuzijos, skirta papildomų vaistų ir specialaus maisto.

„Gyvūnus traukia žmonių maisto produktų kvapas ir skonis, tačiau jie gali sukelti labai stiprų

Kristina RAULINAITĖ

apsinuodijimą – simptomai gali būti nuo lengvo viduriavimo ar vėmimo arba stipraus viduriavimo, po kurio gali prasidėti dehidracija, pasireikšti pilvo ertmės skausmai, bendras silpnumas, gali kritiškai suprastėti gyvūno gyvybiniai parametrai. Vos pastebėję, kad augintinis jaučiasi blogai, nedelskite ir kreipkitės į veterinarijos kliniką, nes laukiant liga tik progresuos,

tai padidina ir komplikacijų riziką, o dažnu atveju toks gydymas būna gerokai brangesnis“, – ragina gyvūnų ligoninės vadovė.

Pasirodo, kad šunims kenksmingi šokolade (kakavos pupelėse) esantys metilksantinai – kofeinas ir teobrominas. Kofeinas įsisavinamas greičiau (mažiau nei per valandą) ir sukelia vėmimą ir viduriavimą, nerimą, padidina

aktyvumą arba nervingumą. Teobrominas iš virškinimo trakto įsisavinamas per 10 valandų, tačiau kepenyse metabolizuojamas, metabolitai su tulžimi vėl patenka į virškinimo traktą ir ten įsisavinami pakartotinai. Iš šuns organizmo teobrominas išsivalo tik po maždaug 34 valandų nuo šokolado suėdimo. Šiuo metu gyvūnų rekomenduojama stebėti stacionare ir suteikti simptominių gydymą, priklausomai nuo keturkojo būklės. Jei neskiriama dėmesio faktui, kad šuo suėdė šokolado, ir nesikreipiama į veterinarą, augintinis per kelias dienas gali nugaišti.

Remiantis „If“ duomenimis, šokoladas yra viena iš 20 medžiagų, kuriomis keturkojai apsinuodija dažniausiai. Todėl T. Sinkevičius ragina visus augintinių savininkus nelaikyti šokolado gyvūnams prieinamose vietose. Jis primena, kad svogūnai, česnakai, avokadai, vynuogės, razinos irgi yra kenksmingi šunims. Taip pat įvairūs medikamentai turi būti laikomi vietose, neprieinamose augintiniams. Derėtų prisiminti, kad gyvūnams jokia būdu negalima duoti žmonių skirtų skausmą malšinančių vaistų, prieš tai nepasitarus su veterinaru. Ibuprofenas yra kenksmingas gyvūnams ir gali negrįžtamai pažeisti organus ir net sukelti mirtį